

Yëkkuö kit Pablo tö Tito a Tito

Mik Pablo bak klöulewá Roma e' yënetsa, etá yëkkuö i' kititö Tito a duas dabom teryök kî mañal ena teryök kî skel Jesús kune'bak e' ukuökî (63-65 DC) e' ulatök. S'wá ijcher tö Tito erblë' Jesús mik Pablo ttò wa. E' ukuökî tã ie' kaneblé Pablo ena Timoteo e'pa tã ñita. Mik Pablo tsá bak klöulewá e' yënetsa etá ie' kaneblé Tito tã kánane blublué tso' dayë kiè Mediterráneo e' a' et kiè Creta ee. E' ukuökî tã Pablo mineá bánet tã ie' tö Tito méat e' skéie. Pablo ena Tito bak senuk e' kéwö ska' tã Creta wakpa bak senuk sulué. E' kuékî Pablo tö yëkkuö i' kit Tito a ipattoie tö se' wése kawötã shushtë Jesús mik erblökwakpa wökirpaie ena ikimukwakpaie.

Ñies Pablo tö ie' patté tö wes ie' tö wépa kè kî Jesús tté buaé kiane, esepa wöklö'wëmi. E' kîie tã Pablo tö ie' a ichè tö s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa döraé s'kitö'uk.

Shké'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Skéköl kanè méso. Ñies ye' dör Jesucristo ttekölpá tsá e'pa eköl. Ie' tö ye' patké' wépa shukitbakitö, esepa kîmuk as ikî erblörak bua'ie ie' mik ena siwá' moki e' kî wá ar buaé ie'pa éna. ²Es ie'pa ser michoé aishkuö tã Skéköl tã, e' wá paneke ie'pa tö kröröé. Skéköl kè kachò tã! Kam ká i' yör e' yöki ie' kablé' sene michoé muk se' a. ³Mik kéwö me'bakitö e' de, etá ie' tö Jesucristo tté buaé e' wá kkaché sulitane a. Ttè e' wá pakök ye' ka' Skéköl dör S'tsatkókwak e' tö. ⁴A Tito, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ttè mik se' böl erblöke e' wa be' dör wes ye' alà chók es. Skéköl dör S'yé ena Jesucristo dör S'tsatkókwak, as e'pa er buaé chò ena sene bèrè mù be' a.

Wes Skékëpa Jesús ichapa wökirpa ké senuk

⁵Ye' tö be' méat Creta, kanè kianeia wè, e' eukwa. Ñies ye' tö be' méat ee as be' tö wépa tkòkã Skékëpa icha wökirpaie wé itso'rak erule erule ee Creta kos a wes ye' tö be' a iyé' es. ⁶Wépa serke yësyësé, kè yi tö ì sulu kuépa ie'pa kî ikkatoie, esepa yuló. Esepa ké alaköl tsukwá eköl è, e'

dalöiök taië. Esepa ala'r kos ké erblök Jesús mik buaë, kè kkatë nuk ì ki. Esepa ala'r ké ie'pa ttò dalöiök buaë. Wëpa eseпа tkóka be' tó Skékëpa Jesús icha erule erule wökirpaie. 7Skékëpa icha erule erule e'pa wökirpa dör wes Skéköl kanè kuëblupa es. E' kuëki eseпа ké senuk yësyësë, kè yi tó ì sulu kuëpa ie'pa ki ikkatoie. Esepa kè e' tstsò tó ie'pa è wa ÿi jcher taië sulitane tsata. Esepa kè dör kësikie, kè e' ttòta'ka blo' wa. Esepa kè kàne ñippök yi ta. Esepa kè kàne inuköl klö'uk kache wa s'kitö'wë wa. 8E' skéie ie'pa ké s'yamipa datse ie'pa pakök, eseпа kiökwa er bua' wa. Esepa tse'r buaë ì buaë kos e' uk. Esepa ké erbikök buaë, senuk yësyësë ena batse'r ena e' kkö'nuk. 9Jesús ttè yësyësë wa ie'pa wöblaoule, e' a ie'pa ké e' tkökwa darërë, kè kàne ilo'yök. Es eseпа tó s'malepa kimëmi Jesús ttè mokj wa. Ñies wëpa tó ttè mokj cheke suluë, eseпа a ikkayërmi tó wes ie'pa tó ibikeitseke, e' dör suluë.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

10Jesús mik erblökwakpa serke Creta e'pa shua taië s'tso' kè éna Jesús ttè mokj e' iutak. Ie'pa eseпа kibiiepa dör judiowak tó s'wöbla'wëke tó Jesús mik erblökwakpa kawöta senuk wes judiowak ser es. Ttè pakeke ie'pa tó, e' kè wà ta'. Ie'pa tó s'kitö'wëke. 11Ie'pa mir u èt u èt s'wöbla'uk kache tté wa, es ie'pa tó u wákpa wëlepa tso', e' kos wöa kachöwëkewa kache tté wa. Ie'pa tó s'wöbla'wëke es inuköl è klö'woie. E' kuëki ie'pa eseпа kawöta wöklö'wë.

12Ká iaiaë wëm bak eköl Creta e' wa ÿi jcher taië, ie' tó iwakpa yé' i' es: “Creta wakpa kachò taië kekraë. Ie'pa dör wes iyiwak kañiru es, ie'pa bikër taië, chkò taië.” 13ÿ' ie' tó, e' yëne, e' kuëki ie'pa unü darërëë as ie'pa tó ttè mik se' erblöke e' iutò yësyësë. 14Es ie'pa tó judiowak tó kache ttè pakeke kè wà ta', ese kè iutepaia. Es ñies wëpa tó ttè mokj e' watëttsa, eseпа ttè dalöiëno kè dalöiepaia ie'pa tó. 15Wëpa er maneneë, eseпа a ì kos dör maneneë. Erë wëpa er suluë, kè erblö Jesús mik, eseпа a kè ì dör maneneë. Ie'pa er ena ie'pa erbikè dör suluë. 16Ie'pa e' chò tó ie'pa bàtse buaë Skéköl mik, erë wes iserdak sulu, e' wa iwënewa tó e' dör kache. Ie'pa dör suluë ichók, kè tó Skéköl ttò dalöierak, kè iarak ì buaë or yës.

Wes se' kawöta senuk Skéköl a

2 1Erë be' ké s'wöbla'uk kekraë Jesucristo ttè mokj wa. 2Wëpa kékëpatke, eseпа wöbla'ú tó ie'pa ké e' kkö'nuk sene sulu yöki. Ie'pa ké senuk buaë yësyësë as sulitane tó idalöiö. Ie'pa ké erbikök buaë yësyësë. Ie'pa ké e' tkökwa darërëë ttè mik se' erblöke e' a. Ie'pa ké s'dalëritsök mokj ena ì kos dalë'ttsök er bua' wa. 3Es ñies tayëpa kékëpatke, eseпа wöbla'ú senuk Skéköl dalöie a. Ie'pa kè kàne blo' kukueblökwa. Ie'pa kè kàne biyöblök. E' skéie ie'pa ké s'wöbla'uk

senuk buaë. ⁴Ie'pa ké tayëpa wöbla'uk tö ikawötä imaso ena ila'rla e'pa dalëritsök buaë. ⁵Ie'pa ké erbikök yësyësë. Ie'pa ké senuk kè trërta'. Ie'pa ké iu kanëuk buaë. Nies ie'pa ké iwëm dalöiök buaë as kè yi tö Skëköl ttë chò suluë.

⁶Nies duladulapa pattó tö ie'pa ké e' kkö'nuk sene suluë kos yöki. ^{7,8}Be' senü yësyësë ie'pa wörki as ie'pa ser wës be' ser es. Mik be' tso' ie'pa wöbla'uk, etä iwöbla'ü yësyësë er moki wa Skëköl dalöioie, es kè yi a ì sulu yërpa be' ki. Es be' bolökpa kè a ì sulu kunuk be' ki, e' kueki ie'pa jaërdakā se' ki.

⁹S'tso' klöulewā kanè mésoie, esepa pattó tö ie'pa ké iwökirpa ttò kos e' iütök er bua' wa as iwërdak buaë iwökirpa wa. Ie'pa kè kàne iwökirpa iütök kësik wa. ¹⁰Ie'pa kè kàne iwökirpa íyi ekiblök, e' skéie ie'pa ké ì kos wëkerakitö e' uk buaë yësyësë iwà kkachöie ì kos wa tö Skëköl dör S'tsätökwak, e' ttë dör buaë.

¹¹Skëköl tö s'tsätkè, e' watkekeitö sulitane a. Es ie' tö se' a iwà kkacheke tö ie' er buaë ché se' a. ¹²Mik se' éna iane tö kos Skëköl er buaë ché se' a, etä kè se' éna ì sulu wamblakia wës wëpa kè tö ie' dalöie esepa es. Ie'pa er me'rie ì suluë è ki. E' skéie se' erbikak buaë. Se' senak yësyësë ena batse'r ie' a wës ie' ki ikiane es, se' serkeia ká i' ki e' dalewa. ¹³Se' tso'ia ká i' ki etä se' tso' Jesucristo datskene olo ta' taië, e' panuk, e' tö se' ttsë'weke buaë. Ie' dör S'tsätökwak, ie' dör Se' Këköl taië e'. ¹⁴Ie' e' me'ttsa ttëwā se' skéie se' yottsäie ì sulu kos e' ulā a, nies se' er paikloie manene. Es se' de ie' wák a, es se' er de ì buaë uk këkraë.

¹⁵A Tito, ttë e' chó ie'pa a, ie'pa pattó, ie'pa unū diché wa. Es kè yi tö be' watepattsā.

Wës Jesús mik erblökwakpa ulitane kawötā senuk

3 ¹A Tito, iská chöne ie'pa a tö ká wökirpa ena s'shkëkipa, e'pa dalöió, ie'pa ttë iütó. Ichó ie'pa a tö a' tso' erki ì buaë kos e' wöie. ²Ie'pa kè kàne yi chök suluë; ie'pa ké senuk bèrë, sulitane a er buaë chök. Ie'pa ké sulitane sauk er bua' wa.

³Se' bak senuk suluë, kè kabikeitsöta' buaë, kè Skëköl ttë iüteta'. Se' bak senuk kitöoule; se' bak klöulewā ì sulu ulā a. Ì sulu kiane se' ki wamblè, ese è wamblök se' bak. Ì sulu tö se' ttsë'weke buaë, ese è wamblök se' bak. Se' bak senuk ì sulu è a. Se' bak ukyënuκ nì ki. Se' sauk suluë s'malepa bak, nies ie'pa sauk suluë se' bak. ⁴Erë Skëköl dör S'tsätökwak, e' er buaë ché sulitane a, ie' éna se' dalër taië, e' kkachéitö se' a Jesucristo wa. ⁵Ie' tö se' tsätké ie' wák er wa, kè dör tö se' serke yësyësë e' kueki. Ie' se' suë er siarë wa, e' è kueki ie' tö se' tsätké. Skëköl tö Wiköl Batse'r mé senuk se' a, e' tö se' er paiklé mane'wé yué pa'alí. Sene pa'alí méitö se' a. ⁶Skëköl tö iWiköl mé se' a taië Jesucristo dör S'tsätökwak, e' batamik. ⁷Skëköl tö se' klö'wé wës pé' buaë yësyësë es

ie' wöa, ie' er buaë ché se' a, e' kuëki. Ie' tö iwé es as se' ser michoë ie' ta. E' wà paneke se' tö kröröë, ttsë'ne buaë wa. E' kôs kuëki ie'pa ké senuk buaë yësyë Skëköl a.

⁸Ttè ikkë dör yësyë. Ye' ki ikiane tö be' tö ttè ikkë wa s'kí wöbla'wè tajë buaë as wépa erblöke Skëköl mik, esepa tso'ie ì buaë uk. Ýi ikkë dör buaë sulitane a s'kimoie buaë. ⁹Erë be' e' skóttsa ttè tö suluë s'blabatsélor ñi yöki ese kôs yöki. Pë' wélepa éna s'bak ká iaiaë, esepa ditséwö ese ttè pakak kekraë, esepa yöki be' e' skó. Ñies pë' wélepa ñi uñuke kësik wa kekraë ttè dalöiëno mène Moisés a e' ki, esepa yöki be' e' skó ñies. Ñi uñë esepa kôs kè wà ta', kè dör iie bua', kè a s'kimer ì wa. ¹⁰Yi tö Jesús mik erblökwakpa blabatsélor, ese wöuñú darërëë etökicha bötökicha. Kè itö iiütè, etä ie' uyóttsa a' shua. ¹¹Be' wä ijcher buaë tö pë' ese er sulu'wéwa ì sulu tö. Ý sulu wambléitö, ese tö ikichatéttsatke.

Ttè bata yëne Tito a

¹²Artemas ö Tíquico, e' eköl patkekeyö be' ska'. Mik ie' de, etä be' kawö yóttsa ta be' shkó kröröë Nicópolis wé ye' tso' ee. Eë ye' tö ibikeitsétke tskiridiö tkö'uk. ¹³Zenas dör s'shulökwak ena Apolo, e'pa kímú buaë ì kiane ie'pa ki kôs e' wa, as imi'rak buaë. ¹⁴Se' icha wöbla'ú buaë ì kôs buaë e' uk. Ñies ie'pa wöbla'ú s'siärëpa kímuk. Es ie'pa sermi buaë Skëköl wörki.

Pablo e' chéat

¹⁵Ie'pa kôs tso' ye' ska', e'pa tö be' shké'wémi. Wépa éna sa' dalër ttè mik se' erblöke e' dalërmik, e'pa shké'ú ña. As Skëköl er buaë chò a' ulitane a.